

Aika 08.10.2026, klo 17:00

Paikka Laitilan kaupungintalo, kokoush. 224, Silo

Käsiteltävät asiat

- § 88 Laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- § 89 Pöytäkirjantarkastajien valitseminen**
- § 90 Varhaiskasvatuksen järjestäminen 2027**
- § 91 Maksuttoman varhaiskasvatuksen käyttöönotto 1.8.2027 alkaen**
- § 92 Sivistysvaliokunnan vuoden 2027 talousarvio ja taloussuunnitelma 2028-2029**
- § 93 Oikaisuvaatimus sivistysjohtajan päätöksestä 17.8.2026 § 87 koskien liikunta- ja nuorisokoordinaattorin tehtävän täyttämistä**

Osallistujat

Ilmari Vuorela, puheenjohtaja
Jussi Perkkola, 1. varapuheenjohtaja
Susanne Forsman, sihteeri
Henri Aitakari
Viktoria Hulenko
Santeri Laaksonen
Linda Lahtonen
Riikka Laurila
Katja Ukkonen
Pauliina Uusikartano
Virve Aho, kaupunginhallituksen varapuheenjohtaja
Milla Frangén, tarkastuslautakunnan jäsen
Jenna Hiltunen, tarkastuslautakunnan jäsen
Taija Jalonen, varhaiskasvatuspäällikkö
Sanna Kantola, päiväkodin johtaja
Lauri Kattelus, kaupunginjohtaja
Jussi Kauranen, Vakka-Suomen musiikkiopiston ja Vakka-Suomen kansalaisopiston rehtori
Tuire Kinnala-Helo, tarkastuslautakunnan jäsen
Sanna Kittamaa, päiväkodin johtaja
Joe Kuusisto, Varpeen koulun vt. rehtori
Pekka Kuusisto, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
Vilja Lankinen, vapaa-aikapalveluiden päällikkö
Annika Mattila, Kappelimäen koulun rehtori
Nestori Mäkelä, Laitilan kyläkoulun rehtori
Pertti Pokki, kaupunginvaltuuston II varapuheenjohtaja
Tanja Raisto-Elo, kaupunginhallituksen puheenjohtaja

§ 88

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Ehdotus

Esittelijä: Susanne Forsman sivistysjohtaja, Lauri Kattelus kaupunginjohtaja

Kokous todetaan lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

§ 89

Pöytäkirjantarkastajien valitseminen

Ehdotus

Esittelijä: Susanne Forsman sivistysjohtaja, Lauri Kattelus kaupunginjohtaja

Pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Linda Lahtonen ja Katja Ukkonen.

§ 90

Varhaiskasvatuksen järjestäminen 2027

LAItno-2026-507

Valmistelijat / lisätiedot:

Taija Jalonen, varhaiskasvatuspäälikkö, taija.jalonen@laitila.fi

Kaupunginvaltuustolle on jätetty valtuustoaloite 3-5-vuotiaiden lasten maksuttomasta varhaiskasvatuksesta. Aloitteen valmistelun yhteydessä on arvioitu, että maksuttomuus voi edelleen lisätä varhaiskasvatukseen osallistumisastetta sekä vahvistaa kaupungin veto- ja pitovoimaa lapsiperheiden näkökulmasta. Samalla on todettu, että osallistumisasteen mahdollinen kasvu lisää tarvetta varhaiskasvatuspaikoille sekä henkilöstö- ja tilaresursseille.

Osallistumisasteen nousu on näkyvissä jo ilman maksuttoman varhaiskasvatuksen käyttöönottoa. Hakemusjonossa on tällä hetkellä 15 lasta, joista lähes kaikki ovat alle 3-vuotiaita. Varhaiskasvatusasetuksen 1 § mukaan päiväkodissa tulee kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä olla vähintään yksi henkilö, jolla on varhaiskasvatuslaissa (540/2018 26-28§:ssä) säädetty ammatillinen kelpoisuus, enintään seitsemää enemmän kuin viisi tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevaa kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden. Enintään neljää alle kolmivuotiaista lasta kohden tulee päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä olla vähintään yksi henkilö, jolla on edellä tarkoitettu ammatillinen kelpoisuus.

Laitilan varhaiskasvatuksen lapsimäärä ja palvelutarve edellyttävät lisätilojen järjestämistä vuoden 2027 aikana. Nykyisten päiväkotij- ja perhepäivähoitopaikkojen kapasiteetti ei riitä vastaamaan arvioituun palvelutarpeeseen.

Lisätilojen järjestämiseksi on selvitetty erilaisia vaihtoehtoja. Vaihtoehtona tarkasteltiin esimerkiksi esiopetusryhmien sijoittamista Kappelimäen koulun tiloihin. Tässä vaihtoehdossa päiväkotij olisi vuokrannut Kappelimäen koululta tilaa, ja järjestänyt varhaiskasvatuksen alaisen esiopetuksen koulun tiloissa. Selvitysten perusteella kyseinen ratkaisu ei kuitenkaan ole tällä hetkellä toteuttamiskelpoinen. Laineen talolla, jossa järjestetään iltapäivätoimintaa, on havaittu sisäilmaan liittyviä epävarmuustekijöitä. Tämän vuoksi kaupungin tulee varautua siihen, että iltapäivätoiminta joudutaan siirtämään Kappelimäen koulun tiloihin. Lisäksi Kappelimäen koulussa ei lähivuosina arvioida vapautuvan esiopetuksen käyttöön riittävästi tilaa.

Tilatarpeen ratkaisemiseksi tarkoituksenmukaisimmaksi vaihtoehdoksi on arvioitu Verkanappuloiden entisten toimitilojen ostaminen tai vuokraaminen varhaiskasvatuksen käyttöön. Tilat soveltuvat käyttötarkoitukseensa ilman merkittäviä muutostöitä ja mahdollistavat toiminnan järjestämisen turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Samanaikaisesti kaupungin tavoitteena on luopua Vanhan pappilan päiväkotikiinteistöstä.

Varhaiskasvatuksen tilaratkaisulla varaudutaan myös mahdolliseen maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeiluun, jota valmistellaan osana vuoden 2027 talousarviota ja

kaupungin strategisia lapsiperheiden veto- ja pitovoimatoimenpiteitä. Maksuttomuutta ehdotetaan toteutettavaksi määräaikaisena kolmen vuoden kokeiluna, jonka vaikutuksia seurataan vuosittain muun muassa osallistumisasteen, muuttoliikkeen, kustannusten sekä palvelutarpeen näkökulmasta.

Kiinteistöt

Verkanappuloiden entisten tilojen vuokratkustannus on 10 900 euroa kuukaudessa, mikä vastaa vuositasolla noin 130 800 euroa. Vuokra pitää sisällään ainoastaan ns. pääomavuokran. Ylläpitoon liittyvät kustannukset, kuten sähkö-, lämmitys- ja vesikulut, kiinteistönhoito, jätehuolto ja siivous tulevat edelleen vuokralaisen kustannettavaksi. Ylläpitokulut ovat noin 8 300 euroa kuukaudessa eli noin 99 600 € vuodessa, jolloin kokonaisvuokra on noin 230 400 € vuodessa.

Verkanappuloiden tiloista on kiinteistön omistaja tehnyt Laitilan kaupungille myös myyntitarjouksen suuruudeltaan 650 000 €. Kiinteistön siirtyessä kaupungin omistukseen tuottaa sisäisen vuokrajärjestelmän laskelma pääomavuokraksi noin 41 000 € vuodessa ja ylläpitovuokraksi noin 99 600 € vuodessa, yhteensä noin 140 000 € vuodessa. Laskelmassa on käytetty pääomavuokran lähtötietona rakennuksen ostohintaa: 650 000 €. Rakennus on rakennettu 2018 ja se on hyväkuntoinen. Lähivuosina ei ole odotettavissa suuria korjaustoimenpiteitä. Puutteena kiinteistössä on viilennyksen puuttuminen. Viilennyksen lisäykseen tulee varautua vuosina 2027-2028, ilmalämpöpumpuin.

Vuoden 2027 talousarviota varten tulee lisätä kiinteistötoimen tehtäväalueelle, Verkanappuloiden kiinteistölle 97 200 € ylläpitokuluja varten. Resursseja tulee lisätä siivouspalveluun 0,73 htv, lisääntyneen pinta-alan takia. Tämä on jo huomioitu ylläpidon kokonaissummassa. Mahdollisen viilennyksen lisäykseen ei ole varattu määrärahoja. Määrärahat haetaan erikseen investointina käyttäjätarpeen mukaan.

Ylläpitokulut kiinteistöstä ovat samat oli tilat vuokrattu Verkanappuloilta tai ostettu omaan taseeseen. Kokonaisvuokra riippuu siitä onko tilat vuokrattu tai ostettu. Vuokra jakaantuu kiinteistöjen käyttäjien kesken siten, että päiväkotitoiminta maksaa vuokrasta 92 % ja keittiötoiminta 8 %.

Toimintaa varten toteutettavat kiinteistötoimen pakolliset hankinnat tehdään vuoden 2026 puolella. Siivouspalvelua varten hankittavaksi tulee pesukone ja kuivausrumpu, siivousvaunut ja -tarvikkeet yhteensä n. 6 000 €. Tämä katetaan vuoden 2026 käyttötalousosasta ja kohdistetaan Pappilan päiväkodin sisäiseen vuokraan. Talonmiespalveluun ei ole tarpeen toteuttaa hankintoja.

Toiminnan loppuessa Pappilan päiväkodissa, kiinteistöstä tullaan tekemään esitys sen myymisestä keväällä 2027. Vuokrasäästö käyttäjille on noin 56 000 € / vuosi.

Ruokapalvelu

Toiminnan siirtyminen uusiin toimitiloihin edellyttää ruokapalvelun osalta lisähankintoja sekä henkilöstöresurssien tarkastelua. Verkanappuloiden päiväkodin keittiöstä puuttuvat ruokapalvelun toiminnan kannalta välttämättömät tasovaunut, ruoan kuljetuslaatikot ja -astiat, ruokailussa tarvittavat astiat ja ruokailuvälineet sekä suurtalouskeittiön koneet ja laitteet. Tarvittavat koneet ja laitteet voidaan hankkia joko uutena tai hyödyntämällä kaupungin olemassa olevia koneita ja laitteita hellaa lukuun

ottamatta. Päiväkodissa ei ole yhteiseen ruokailuun soveltuvaa ruokasalia, vaan ruokailut toteutetaan ryhmätiloissa. Päiväkodissa tarjotaan aamiainen, lounas ja välipala. Toiminnan järjestäminen edellyttää kalustoa ruoan kuljetukseen, tarjoiluun ja ruokailujen toteuttamiseen.

Apilaniityn päiväkodin keittiö toimii valmistuskeittinä. Tämän vuoksi Apilaniityn päiväkodin keittiön elintarvikemäärärahaa on tarpeen lisätä 6 000 eurolla toiminnan laajentuessa uusiin toimitiloihin. Myös henkilöresurssia siirretään Apilaniityn päiväkotiin kasvavan työmäärän vuoksi. Aterioiden siirtäminen Apilaniityn päiväkodista uusiin tiloihin edellyttävät kuljetusta. Kuljetusta on toteutettu nyt myös Pappilan päiväkotiin. Ateriakuljetusten reittikustannusten arvioidaan muutoksesta huolimatta pysyvän nykyisellä tasolla.

Ruokapalvelun talousarviossa ei ole varauduttu uuden toiminnan edellyttämään osa-aikaisen keittiötyöntekijän henkilöstöresurssiin, jonka vuosikustannus sivukuluineen on arviolta 20 000 euroa.

Ruokapalvelun arvioimat välttämättömät kustannukset ovat

- induktiopöytäliesi 3 500 euroa
- tasovaunut (4 kpl) 2 600 euroa
- kuljetuslaatikot (4-6 kpl) 250 euroa
- astiat ja ruokailuvälineet 1 800 euroa
- elintarvikekustannukset 6000 euroa
- henkilötöresurssi 20 000 euroa

Kokonaiskustannus on arviolta 34 150 euroa.

Ruokapalvelun näkökulmasta tilamuutoksen toteuttaminen edellyttää edellä mainittujen kalusto- ja laitehankintojen toteuttamista, elintarvikemäärärahan lisäämistä sekä henkilöstöresurssin osoittamista toiminnan jatkuvuuden ja palvelutason turvaamiseksi.

Varhaiskasvatushenkilöstö

Henkilöstökustannukset muodostuvat pääosin samoiksi riippumatta siitä, otetaanko Verkanappuloiden kiinteistö käyttöön vai ei. Varhaiskasvatustilain mukaisesti kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kasvava palvelutarve edellyttää henkilöstön lisäämistä joka tapauksessa, ja henkilöstö olisi palkattava käytettävissä olevista toimitilaratkaisuista riippumatta. Mikäli uusia tarkoituksenmukaisia tiloja ei saada käyttöön, joudutaan lapsimäärän kasvu ensisijaisesti sijoittamaan olemassa oleviin yksiköihin ja ryhmiin. Tämä heikentäisi mahdollisuuksia järjestää toimintaa tarkoituksenmukaisissa ryhmäkoissa ja ryhmätiloissa sekä ylläpitää riittäviä ja laadukkaita oppimisympäristöjä pitkällä aikavälillä.

Jo tällä hetkellä saapuneiden varhaiskasvatustalouksien perusteella toimintaan tarvitaan vähintään kolme uutta kasvatusvastuullista työntekijää tammikuusta 2027 alkaen, koska nykyiset varhaiskasvatuspaikat ovat täynnä. Lisäksi vuoden 2027 talousarvion kehysvalmistelussa on varauduttu kolmen uuden kasvatusvastuullisen työntekijän palkkaamiseen 1.8.2027 alkaen mahdolliseen maksuttoman varhaiskasvatuksen käyttöönottoon liittyvän palvelutarpeen kasvun vuoksi.

Näin ollen henkilöstösuunnitelmassa ja talousarviovalmistelussa on varauduttu yhteensä kuuden kasvatusvastuullisen työntekijän lisäykseen nykyisen kuuden Vanhan pappilan päiväkodissa työskentelevän työntekijän lisäksi. Nykyisen henkilöstön työsopimukset on tehty 31.7.2027 asti.

Näistä kolmen työntekijän kokovuotinen kustannus sivukuluineen on arviolta noin 130 000 euroa. Lisäksi kolmen uuden kasvatusvastuullisen työntekijän palkkaamiseen on varauduttu 1.8.2027 alkaen, jolloin niiden kustannusvaikutus vuoden 2027 osalta elokuun ja joulukuun väliseltä ajalta on noin 53 000 euroa sivukuluineen. Henkilöstölisäysten yhteenlaskettu kustannusvaikutus on siten noin 183 000 euroa nykyisen henkilöstörakenteen lisäksi.

Vanhan pappilan päiväkodin toiminnan vakiintuessa henkilöstörakenteen ylläpitäminen määräaikaisten työsuhteiden varassa ei ole tarkoituksenmukaista. Tämän vuoksi päiväkotiin tulee vakinaistaa vähintään kuusi kasvatusvastuullista tehtävää 1.8.2027 alkaen. Vakinaistamisella turvataan toiminnan jatkuvuus, henkilöstön saatavuus sekä laadukkaan varhaiskasvatuksen järjestäminen pitkällä aikavälillä.

Henkilöstölisäykset toteutetaan kuitenkin ainoastaan siinä tapauksessa, että lasten määrän tai palvelutarpeen tosiasiallinen kasvu edellyttää uuden henkilöstön palkkaamista. Talousarviossa tehty henkilöstövaraus ei siten automaattisesti tarkoita kaikkien tehtävien täyttämistä, vaan rekrytoinnit perustuvat toteutuvaan palvelutarpeeseen.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kattelus kaupunginjohtaja, Susanne Forsman sivistysjohtaja

Sivistysvaliokunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että Verkanappuloiden entinen kiinteistö ostetaan kaupungin omistukseen.

Kiinteistön hankinta tukee kaupungin pitkän aikavälin palveluverkon kehittämistä ja turvaa varhaiskasvatuspalveluiden järjestämisen tulevaisuudessa. Kiinteistö mahdollistaa riittävien ja tarkoituksenmukaisten varhaiskasvatustilojen saatavuuden sekä vastaa palvelutarpeiden muutoksiin ja mahdolliseen varhaiskasvatuspalveluiden kysynnän kasvuun. Omistukseen hankittava kiinteistö vahvistaa kaupungin mahdollisuuksia suunnitella palvelutuotantoa pitkäjänteisesti, kustannustehokkaasti ja ennakoivasti sekä vähentää tuleviin tilaratkaisuihin liittyviä epävarmuustekijöitä.

Kiinteistön hankinta on kaupungille strategisesti perusteltu investointi, sillä se turvaa palveluiden järjestämismahdollisuuksia myös muuttuvissa toimintaympäristöissä. Mikäli varhaiskasvatuksen palvelutarve tulevaisuudessa vähenee, voidaan kiinteistöä hyödyntää joustavasti kaupungin muiden palveluiden järjestämisessä. Kiinteistö soveltuu esimerkiksi väistötiloiksi tilanteissa, joissa kaupungin muita toimitiloja on peruskorjausten, sisäilmaongelmien tai muiden syiden vuoksi väliaikaisesti pois käytöstä. Näin hankinta tukee kaupungin toimitilojen tehokasta käyttöä, palvelutuotannon jatkuvuutta sekä vähentää tuleviin tilatarpeisiin liittyviä riskejä.

Tiedoksi

kaupunginhallitus, kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuusto, § 107, 08.12.2025

Kaupunginhallitus, § 311, 15.12.2025

Kaupunginvaltuusto, § 4, 09.02.2026

Sivistysvaliokunta, § 17, 26.02.2026

Kaupunginhallitus, § 55, 09.03.2026

Kaupunginvaltuusto, § 16, 23.03.2026

Sivistysvaliokunta, § 91, 08.10.2026

§ 91

Maksuttoman varhaiskasvatuksen käyttöönotto 1.8.2027 alkaen

LAI Dno-2025-784

Kaupunginvaltuusto, 08.12.2025, § 107

Kaupunginvaltuutettu Viktoria Hulenکو esitti Keskustan valtuustoryhmän kirjallisen valtuustoaloitteen, joka kuuluu seuraavasti:

"Lapsen 3–5 vuoden ikä on yksi kehityksen tärkeimmistä vaiheista. Tänä aikana lapsi oppii keskeisiä sosiaalisia, kognitiivisia ja emotionaalisia taitoja, jotka vaikuttavat hänen koulupolkuunsa ja hyvinvointiinsa pitkälle tulevaisuuteen. Laadukas ja saavutettava varhaiskasvatus on tehokkain keino tukea tätä kehitystä.

Laitilan pitkän aikavälin elinvoima perustuu siihen, kuinka houkutteleva ja perheystävällinen kaupunki on lapsiperheille. Kun muut kunnat kilpailevat aktiivisesti lapsiperheistä, meidän on uskallettava tehdä rohkeita ja tulevaisuuteen katsovia päätöksiä, jotka tukevat lapsia, perheitä ja koko paikallista yhteisöä.

Perustelut

1. 3-5 vuoden ikä on kriittistä sosiaaliselle kehitykselle

3–5-vuotiaat lapset opettelevat yhdessä toimimista, sääntöjen noudattamista, vuorovaikutusta, tunteiden säätelyä sekä konfliktien rakentavaa ratkaisemista.

Varhaiskasvatus tarjoaa näiden taitojen harjoitteluun turvallisen, ohjatun ja kehitystä tukevan ympäristön.

2. Oppimisvalmiuksien vahvistuminen

Tutkimusten mukaan varhaiskasvatukseen osallistuminen kehittää kielellisiä taitoja, keskittymiskykyä, oppimismotivaatiota ja valmiuksia koulun aloittamiseen.

Nämä taidot ovat keskeisiä lapsen myöhemmän koulupolun onnistumisen kannalta.

3. Maksuttomuus varmistaa yhdenvertaisuuden

Maksuton varhaiskasvatus varmistaa, että kaikki lapset – taustasta riippumatta – saavat saman vahvan pedagogisen perustan.

4. Vanhempien työssäkäynnin tukeminen

Maksuton varhaiskasvatus helpottaa työn ja perhe-elämän yhteensovittamista ja mahdollistaa molempien vanhempien osallistumisen työmarkkinoille.

Tämä lisää kaupungin verotuloja ja vähentää toimeentulotuen sekä muiden etuuksien tarvetta.

5. Ennaltaehkäisevät säästöt

Laadukas varhaiskasvatus vähentää erityisopetuksen tarvetta, sosiaalipalvelujen kuormitusta ja syrjäytymisriskiä myöhemmin elämässä.

Nämä muodostavat kunnalle merkittäviä pitkän aikavälin säästöjä.

6. Laitilan vetovoiman vahvistaminen

Maksuton varhaiskasvatus 3–5-vuotiaille on konkreettinen ja näkyvä perhemyönteinen toimi, joka lisää Laitilan houkuttelevuutta lapsiperheiden silmissä, tukee väestökehitystä ja vahvistaa kaupungin elinvoimaa.

Tämä aloite ei koske 0–2-vuotiaita eikä esiopetusta (6-vuotiaita).

Maksuton varhaiskasvatus kohdistuu tärkeimpään ikävaiheeseen, jolloin lapsen sosiaalinen ja kognitiivinen kehitys on nopeimmillaan.

Aloite

Esitän, että Laitilan kaupunki:

1. Valmistelee mallin, jossa varhaiskasvatus 3–5-vuotiaille lautilalaisille lapsille on maksutonta.
2. Laatii kustannus-hyöty-analyysin sekä arvion uudistuksen taloudellisista ja pitkän aikavälin hyvinvointivaikutuksista."

Ehdotus

-

Päätös

Kaupunginvaltuusto merkitsi tiedoksi em. valtuustoaloitteen lähettäen sen samalla kaupunginhallitukselle asianmukaista valmistelua varten.

Kaupunginhallitus, 15.12.2025, § 311

-

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kattelus, kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus toteaa, että otsikossa mainitun valtuustoaloitteen valmisteluvastuu on sivistysjohtajalla.

Kaupunginhallitus lähettää aloitteen kaupunginvaltuustolle ennen valmistelun aloittamista lähetekeskustelua varten.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuusto, 09.02.2026, § 4

-

Ehdotus

Kaupunginvaltuusto käy aloitteesta lähetekeskustelun.

Päätös

Asian käsittelyn aikana puheenvuoron käyttivät valtuutetut Henri Aitakari, Riikka Saarela, Pertti Pokki, Heikki Peltola, sivistysjohtaja Susanne Laaksonen, hallituksen puheenjohtaja Tanja Raisto-Elo ja valtuutettu Santeri Laaksonen.

Ehdotus hyväksyttiin.

Sivistysvaliokunta, 26.02.2026, § 17

Valmistelijat / lisätiedot:

Taija Jalonen, varhaiskasvatuspäällikkö, taija.jalonen@laitila.fi

Keskustan valtuustoryhmä on jättänyt 8.12.2025/§107 kirjallisen valtuustoaloitteen koskien laitilalaisten 3-5 -vuotiaiden lasten maksutonta varhaiskasvatusta. Aloitteessa perustellaan maksuttoman varhaiskasvatuksen tukevan lasten ja perheiden arkea ja vahvistavan kaupungin veto- ja pitovoimaa.

Kokonaan tai osittain maksuton varhaiskasvatus valtakunnallisesti

Kuntaliiton (2024) tekemässä selvityksessä 83,7% kunnista perii varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaisia maksuja. Kokonaan maksutonta varhaiskasvatusta tarjosi 35 kuntaa, minkä lisäksi 11 kunnassa varhaiskasvatus oli kokonaan tai osittain maksutonta 5-vuotiaiden osalta.

Varhaiskasvatusta tarjoavat kunnat ovat pääsääntöisesti pieniä, alle 5000 asukkaan kuntia. Kaikissa yli 20 000 asukkaan kunnissa peritään asiakasmaksuja. Kuntaliiton selvityksen perusteella useissa kunnissa myönnetään maksusta muita laissa määriteltyjä laajempia alennuksia. Useimmat alennukset liittyvät lasten loma-aikoihin ja erityisesti kesäaikaan. Yleisin käytössä oleva hyvitys koski kesä- heinä- ja elokuussa (62,7%). Toiseksi yleisin maksuhyvitys peruste oli varhaiskasvatusyksikön kiinni oleminen kunnan toimesta esimerkiksi kehittämispäivän, perhepäivähoitajan vapaapäivän tms. syyn vuoksi. Tämä oli käytössä 42% kunnista.

Laitilassa hyvityskäytäntö on ollut käytössä vuoden 2020 lopusta lähtien. Sivistysvaliokunta teki 19.11.2020 § 29 kokouksessaan päätöksen ottaa käyttöön varhaiskasvatuksen asiakasmaksuhyvityksen 2020 joululomasta. Laitilassa hyvitys koskee aikaa, jolloin vanhemmat järjestävät koko loma-ajan hoidon itse ja lisäksi ilmoittavat hyvissä ajoin ennen loma-ajan alkua tai perhepäivähoitajan vapaita, että eivät tarvitse varahoitoa. Hyvitystä ei saa, mikäli perhe varaa hoitoajan, mutta jättää sen käyttämättä, koska tällöin hoitopaikka on jo jouduttu varaamaan. Hyvitystä

ei myöskään tule, mikäli perhe on jo käyttänyt kuukaudessa sopimansa tuntimäärän ennen ko. hyvitysaikaa. Hyvitystä annetaan päiväkotien tai perhepäivähoitajan loma-ajoilta, ei perheestä johtuvista poissaoloista. Hyvitys koskee syyslomaa, joululomaa, talvilomaa ja kesällä päivystysaikaa, jolloin toiminta on keskitetty yhteen päiväkotiin. Perhepäivähoidossa hyvitys koskee aikoja, jolloin perhepäivähoitaja on lomalla, tai muuten estynyt tekemään töitä

Valtakunnalliset kokeilut

Laitilan varhaiskasvatus osallistui opetus- ja kulttuuriministeriön 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen 20h/viikko -kokeiluun toimikausina 2019-2020 ja 2020-2021. Kokeilun tavoitteena oli lisätä 5-vuotiaiden lasten osallistumista varhaiskasvatukseen, selvittää kokeilun vaikutusta heitä nuorempien lasten varhaiskasvatukseen osallistumisasteeseen, selvittää maksuttoman varhaiskasvatuksen kunstannusvaikutuksia, edistää vanhempien työllistymistä, edistää lasten yhdenvertaisuutta sekä tukea oppimisen ja koulutuspolun tasa-arvoa sekä kehittää varhaiskasvatuksen palveluohjausta.

Kokeilu lisäsi viisivuotiaiden varhaiskasvatukseen osallistumista. Kansallinen arviointikeskus Karvin tutkimus osoitti, että maksuttomuus on vaikuttava, mutta ei ainoa tekijä perheiden päätöksenteossa. Maksuttomuuden lisäksi ratkaisuun vaikuttivat myös: varhaiskasvatuksen tarve perheen arjessa, työtilanne, sisarusten hoitoratkaisut ja paikalliset palvelut ja niiden saavutettavuus. Karvin arvioinnin mukaan nuorempien lasten osallistumisasteessa ei nähty yhtä vahvaa muutosta kuin viisivuotiailla. Vanhempien työllistymisvaikutukset olivat karvin arvion mukaan pieniä. Lasten yhdenvertaisuus (taloudellisten esteiden poistuminen) ja koulutuspolun tasa-arvo vahvistuivat, koska kokeilu tasasi kotitaustan eroja.

Laitilan kaupunki oli mukana myös valtakunnallisessa maksuttomassa 5-vuotiaiden kaksivuotisessa esiopetuskokeilussa vuosina 2022-2025, joka oli osallistujille maksutonta. Kokeiluun osallistui vuosina 2016 ja 2017 syntyneet lapset. Loppuraportin mukaan kaksivuotinen esiopetuskokeilu lisäsi 5-vuotiaiden lasten osallistumista esiopetukseen ja varhaiskasvatukseen sekä vahvisti esiopetuksen suunnitelmallisuutta ja pedagogista tavoitteellisuutta. Arviointien perusteella lasten oppimisvalmiuksia ja sosioemotionaalisten taitojen kehitys oli pääosin samankaltainen kuin nykyisessä järjestelmässä. Kaksivuotinen esiopetuskokeilu lisäsi varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia muun muassa henkilöstö-, tila- ja hallintomenojen osalta, joita toki kompensoitiin valtionavustuksilla.

Varhaiskasvatuksen maksuttomuutta tai asiakasmaksujen alentamista voidaan näin pitää yhtenä hyvänä keinona, jos halutaan tulevaisuudessakin lisätä varhaiskasvatukseen osallistumista.

Maksuttomuuden taloudelliset vaikutukset

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuperiaatteet

Varhaiskasvatuksen järjestämistä säätelee varhaiskasvatuslaki (504/2018), varhaiskasvatusasetus (753/2018) ja asiakasmaksujen osalta varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki (1503/2016). Asiakasmaksulain mukaan kunnan järjestämästä varhaiskasvatuksesta voidaan periä lain mukainen asiakasmaksu ja se voidaan

määrätä kuukausimaksuna. Yleisenä periaatteena on, että asiakasmaksua peritään 11 kuukaudelta toimintavuoden aikana.

Varhaiskasvatusmaksuun vaikuttavat varhaiskasvatukselle varattu aika, perheen tulot ja perheen koko. Enimmillään perheen maksu nuorimmasta lapsesta voi olla 1.8.2026 alkaen 335€. Mikäli tulojen perusteella maksu jää alle 32€ sitä ei peritä ollenkaan. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin tehdään indeksitarkastukset joka toinen vuosi (Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista 1503/2016). Asiakasmaksulaissa määritellään periaatteet, milloin kunta voi periä tulojen mukaan korkeinta mahdollista maksua ja missä tilanteissa maksua tulee alentaa.

Viime vuosina varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakia on muutettu useasti ja tehdyt muutokset ovat laajentaneet maksuvapautta ja pienentäneet varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja monille perheille nostamalla tulorajoja ja tarkistamalla sisaralennuksia. Tällä hetkellä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista n. 65%:lla on 0€ asiakasmaksu. 1.8.2026 tulevan varhaiskasvatuksen indeksikorotuksen myötä asiakasmaksutuottojen voidaan arvioida vähenevän edelleen tulorajamuutosten takia.

Maksuttoman varhaiskasvatuksen taloudelliset vaikutukset kunnalle

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotot ovat pienentyneet merkittävästi viime vuosina ja pienenevät jatkossakin johtuen varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutoksista.

Vuonna 2024 varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotot olivat 232 528€ ja vuonna 2025 asiakasmaksutuotot olivat 198 522€.

Valtuustoaloitteen maksuton varhaiskasvatus olisi tarkoitettu 3-5-vuotiaille ja sidottuna tiettyihin ikävuosiin eli elokuussa 2026 maksuttoman varhaiskasvatuksen 1.8.2026-31.7.2027 saisivat vuosina 2021, 2022 ja 2023 syntyneet lapset. Todellisia kustannusvaikutuksia on haastavaa arvioida, mutta keskimäärin n. puolet varhaiskasvatuksessa olevista lapsista saisi maksuttomuuden myötä maksuttoman varhaiskasvatuksen, jolloin voidaan karkeasti arvioida, että asiakasmaksutuloja olisi n. 100 000€ vähemmän. Asiakasmaksutuloihin vaikuttaa toki lainsäädännön muutokset, ikäryhmien koko, perheiden tulotaso yms.

Mikäli maksuton varhaiskasvatus toteutuisi, se vaikuttaisi myös palvelusetelimenoihin korottavasti. Laitila myöntää perheelle palvelusetelin yksityiseen perhepäivähoitoon tai päiväkotiin. Palvelusetelin kattohinnasta vähennetään asiakaskohtainen laskennallinen asiakasmaksu ja kaupunki maksaa kattohinnan ja laskennallisen asiakasmaksun erotuksen palvelusetelinä. Palveluntuottaja perii asiakasmaksun suoraan asiakasperheeltä.

Tilastotieto lapsista syntymävuosittain sekä varhaiskasvatuksen piirissä olevista lapsista;

syntymävuosi	lapsimäärä väestörekisterin mukaan	varhaiskasvatuksessa / hakemus tehty	kotona tai ei haettu hoitopaikkaa
2021	70	66	4
2022	58	56	2

2023	60	53	7
2024	67	51	16
2025	42	14	28

Maksuton varhaiskasvatus saattaisi nostaa lasten osallistumisastetta ja mahdollisesti lisätä tätä kautta henkilöstömenoja. Osallistumisasteen nousu tarkoittaa mahdollisesti varhaiskasvatuspaikkojen riittämättömyyttä suhteessa kysyntään.

Kustannusvaikutukset henkilöstömenoihin on keskimäärin 43 500€/ työntekijä vuodessa seitsemää varhaiskasvatuksen lisäpaikkaa kohden (yli 3-vuotiaat).

Mikäli varhaiskasvatuksen tarve nykyisestään lisääntyisi, lapset eivät mahtuisi nykyisiin perhepäivähoito- ja päiväkotipaikkoihin. Tämän johdosta toimintaa tulisi jatkaa myös Vanhan pappilan päiväkodissa, jolloin kustannuksia muodostuisi lisää mm. tiloista sekä keittiö- ja siivoushenkilökunnasta.

Varhaiskasvatuksen päivittäin varattavan henkilöstömäärän (työvuotosuunnittelun) ennakoimattomuus saattaisi lisääntyä, mikäli huoltajat varaisivat varhaiskasvatusta yli todellisen tarpeen. Kun asiakkailla on tuntiperusteinen asiakasmaksu ja sovitut tunnit ylittyvät, asiakasmaksu korottuu. Kun asiakasmaksua ei peritä, vanhemmat eivät noudata varattuja hoitoaikoja. Hoitoaikojen pidentyminen lisää henkilöstön tarvetta erityisesti aamu- ja iltapäivätunteihin sekä loma-aikoina. Nyt on jo nähtävissä, vanhempien jonkinlainen välinpitämättömyys loma-aikojen varauksissa. Vanhemmat varaavat hoitoa, mutta käytännössä lapsi ei tulekaan paikalle. Tilanne on johtanut siihen, että kasvatushenkilöstöä, keittiöhenkilöstöä, siivoushenkilöstöä sekä ruokaa varataan yli todellisen tarpeen, kun vanhemmat eivät peruuta varaamia hoitoaikoja. Maksuton varhaiskasvatus saattaisi edelleen lisätä järjestämisestä koituvia kokonaiskustannuksia.

Hallinnon osalta osittain maksuton varhaiskasvatus saattaisi tuoda hieman säästöjä varhaiskasvatuspäällikön työpanoksesta, kun asiakasmaksupäätökset vähenisivät.

Maksuttoman (3-5-vuotiaalle) varhaiskasvatuksen taloudelliset vaikutukset perheelle

Asiakasmaksun suuruus vaihtelee 1.8.2026 alkaen 32 eurosta 335 euroon lapsen hoidontarpeen, perheen tuloista ja koosta riippuen. Mikäli perheen alle 3-vuotias lapsi osallistuu varhaiskasvatukseen, perhe menettää kotihoidon tuen siitä lapsesta, joka osallistuu varhaiskasvatukseen. Maksuttoman varhaiskasvatuksen vaikutus perheen asiakasmaksutuloihin yhdestä lapsesta saattavat siis olla 32 eurosta 335 euroon ja useampilapsella perheellä vaikutus voi olla isompi. Alla olevat esimerkit on laskettu 1.8.2026 mukaisten tulo-rajojen mukaan. Vertailuksi on laskettu perhe, jossa on kaksi 3-5-vuotiaasta lasta sekä perhe, jossa on yksi alle 3-vuotias ja yksi 5-vuotias.

Maksutonta varhaiskasvatusta tarjotaan 3-5-vuotialle:

Esimerkki 1. Perhe, jossa on 2 lasta (lapset ovat 3- ja 5-vuotiaat) ja kaksi huoltajaa, tulot ovat yhteensä 6699 euroa/ kk, asiakasmaksu nuoremasta lapsesta on 32€/kk ja vanhemmasta 0€/kk. Perheen saama taloudellinen hyöty on 32€.

Esimerkki 2. Perhe, jossa on 2 lasta (lapset ovat 3- ja 5- vuotiaat) ja kaksi huoltajaa, tulot ovat yhteensä 9530€/kk, asiakasmaksu nuoremmasta on 335€/kk ja vanhemmasta 134€/kk. Perheen saama taloudellinen hyöty on 469€/kk

Esimerkki 3. Perhe, jossa 2 lasta (lapset ovat alle 3- ja 5-vuotiaat) ja kaksi huoltajaa, tulot ovat 6699€/kk, asiakasmaksut nuoremmasta lapsesta on 32€/kk ja vanhemmasta 0€/kk. Perheen taloudellinen hyöty on 0€.

Esimerkki 4. Perhe, jossa 2 lasta (lapset ovat alle 3- ja 5-vuotiaat) ja kaksi huoltajaa, tulot ovat 9530€/kk. Asiakasmaksu nuoremmasta on 335€/kk ja vanhemmasta 134€/kk. Perheen saama taloudellinen hyöty on 134€/kk.

Yhteenvetona voidaan todeta, että maksuton varhaiskasvatus tukisi ensisijaisesti keskituloisia ja hyvin toimeen tulevia.

Esimerkkikuntien tarjoama maksuton varhaiskasvatus

Valtakunnallisesti maksutonta varhaiskasvatusta on kokeiltu yksittäisissä kunnissa. Kustavissa maksutonta varhaiskasvatusta on tarjottu vuodesta 2018, Merikarvialla vuodesta 2023 ja Kurikassa vuodesta 2022 lähtien. Kaikissa näissä kunnissa tarjotaan maksutonta varhaiskasvatusta kaikille alle kouluikäisille.

Esimerkkikunnissa maksuttomuus on lisännyt lasten osallistumisastetta ja on vastaajien mukaan ollut iso kädenojennus lapsiperheille. Maksuttomuuden myötä perheet nostivat varhaiskasvatuksen tuntimääriä ja sen koettiin tukevan perheitä taloudellisesti. Sisarusten varhaiskasvatuspaikkojen irtisanominen väheni ja varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousi. Kunnan kannalta pito- ja vetovoima vahvistui hieman erityisesti uusien muuttajien osalta ja mielenkiinto kuntaa kohtaan lisääntyi, erityisesti silloin, kun mietitään muuttoa kahden kunnan välillä. Maksuttomuudella ei enää ole niin suurta markkina-arvoa, koska tulorajat ovat nousseet ja varhaiskasvatus on jo niin monelle perheelle muutenkin maksutonta. Maksuttomuuden lisäksi on kiinnitettävä huomiota myös kunnan hyvään palvelutasoon, jotta lapset saavat hyvää kasvatusta ja opetusta hyvissä tiloissa ja riittävillä resursseilla.

Negatiiviset tai haasteelliset vaikutukset

Hoitoaikojen ilmoittamisesta oli epätarkkuuksia, joka lisäsi palveluohjauksen tarvetta. Lasten hoitoajat pitenivät ja loma-ajat lyhenivät. Kunnat ovat näihin ongelmiin puuttuneet ja määritelleet tai määrittelemässä tarkemmat pelisäännöt, jotta väärinkäytökseltä vältytään ja lapsen etu säilyy.

Maksu peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuksesta

Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista 10§ mukaan peruuttamattomasti jätetystä varhaiskasvatuksesta voidaan periä maksu. Laki toteaa: Jos lapsen huoltajat varaavat lapselle varhaiskasvatuspaikan lomansa ajaksi eivätkä peru sitä, voidaan peruuttamattomasti jätetystä varhaiskasvatuspaikasta peritä puolet tämän lain mukaan määrätystä kuukausimaksusta. Vaikka perheen tulot olisivat niin pienet, ettei lapselle ole määrätty kuukausimaksua, voidaan tässä momentissa tarkoitettulla tavalla käyttämättä jätetystä varhaiskasvatuksesta periä puolet 7§:n mukaisesta pienimmästä perittävästä maksusta.

Maksuttomuudesta huolimatta vanhempien tulee varata lapsen hoitoajat sähköisen järjestelmän kautta sovittujen tuntien mukaisesti. Vanhempien tulee myös ilmoittaa tarvikauden lomat (syys-, joului- ja hiihtoloma) sekä kesä-, heinä-, ja elokuun loma-ajat henkilökunnan lomien järjestämisen vuoksi. Loma-aikojen suunnittelu perustuu näihin huoltajien ilmoittamiin lomiin ja hoidon tarpeeseen. Varausten mukaan vahvistetaan henkilökunnan lomat, tilataan siivous- ja ruokapalvelut yms. Loma-ajoille tehdään tälläkin hetkellä enemmän varauksia kuin lapsia todellisuudessa on paikalla. Kaikista poissaoloista ei ilmoiteta, joka aiheuttaa sen, että loma-ajoille varataan liikaa ruoka-annoksia ja henkilöstöresurssia, josta aiheutuu turhia kuluja kaupungille.

Jos huoltajat ovat varanneet lapselle varhaiskasvatuspaikan, eivätkä peruuta sitä, peritään puolet varhaiskasvatusmaksusta. Maksuttomassa varhaiskasvatuksessa maksuna voidaan periä puolet vähimmäismaksusta. Tällä hetkellä perumattomista ja käyttämättömissä hoitoaikavaruuksista ei peritä maksua, mutta jatkossa niistä voitaisiin periä puolet varhaiskasvatusmaksusta.

Johtopäätökset

Maksuton varhaiskasvatus saattaisi olla kaupungille merkittävä markkinointietu. Maksuttomuus saattaisi houkutella perheitä muuttamaan pysyvästi Laitilaan. Erityisesti se saattaisi houkutella keskituloisia tai ylemmän tuloluokan perheitä, joissa maksuttomuus selkeästi edellä esitetyn mukaisesti lisäisi näiden perheen tulonsiirtoa ja ostovoimaa. Maksuttomuuden kokeilu vaatisi kuitenkin onnistuakseen näkyvää kaupungin markkinointia ja julkisuuskuvan nostoa. Sosio-ekonomisesti heikoimmassa asemassa oleville perheille maksuton varhaiskasvatus ei tuo samanlaista etua, eikä todennäköisesti lisäisi Laitilan houkuttelevuutta näiden perheiden keskuudessa. Maksuton varhaiskasvatus voidaan nähdä myös lapsiperheiden pitovoimatekijänä.

Jos Laitilan kaupunki päättäisi ottaa käyttöön osittain tai kokonaan maksuttoman varhaiskasvatuksen, tulee maksuttomuuden soveltamiselle asettaa selkeät ja läpinäkyvät kriteerit. Kriteerien tarkoituksena on turvata lapsen etu sekä varmistaa, että lapsella säilyy oikeus lepoon, lomaan ja vapaa-aikaan.

Kuntaliitosta muistutetaan kuntia siitä, että osittain tai kokonaan maksuton varhaiskasvatus jää kuntien kustannettavaksi, eikä siihen saa korotuksia esimerkiksi valtionosuuksiin. Varhaiskasvatus on lakisääteistä toimintaa ja lakisääteiset palvelut pitää järjestää. Maksuttoman varhaiskasvatuksen toteutuessa säästöjä on vaikea siltä sektorilta löytää.

Maksuttoman varhaiskasvatuksen lisäksi vuoden 2025 aikana Laitilan kaupunginvaltuustolle on jätetty aloite ns. vauvarahan maksamisesta. On tärkeää huomioida kaikki nykyiset ja valmisteilla olevat lapsiperheiden etuudet, joilla tavoitellaan samoja myönteisiä vaikutuksia. Lapsiperheiden etuuksista tulee laatia koonti ja harkittu ehdotus, jonka tavoitteena on lisätä sekä Laitilassa syntyvien että kuntaan muuttavien lasten määrää vahvistamalla perheiden taloutta, helpottamalla arkea ja vahvistamalla Laitilan kuvaa lapsiystävällisenä kuntana.

Kokonaisuus tulee huomioida talousarvion kehityksissä ja vuoden 2027 talousarvion valmistelussa.

Ehdotus

Esittelijä: Susanne Laaksonen lailaakssu

Sivistysvaliokunta antaa ylläolevan vastauksen kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle ja esittää, että hallitus ja valtuusto toteaa edellä kerrotun riittäväksi vastaukseksi aloitteeseen.

Lisäksi sivistysvaliokunta esittää, että kaupunginhallitus käynnistää valmistelun lapsiperheiden etuuksien kokonaisuudesta, joka yhteensovittaa erilaiset lapsiperheiden tukemiseksi tarkoitetut toimenpiteet ja huomioi kaupungin taloudelliset reunaehdot ja joka huomioidaan valmisteltaessa Laitilan strategiaa 2027-2030 ja talousarviota vuodelle 2027.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus, 09.03.2026, § 55

Valmistelijat / lisätiedot:

-

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kattelus, kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää käynnistää valmistelun lapsiperheiden etuuksien kokonaisuudesta, joka yhteensovittaa erilaiset lapsiperheiden tukemiseksi tarkoitetut toimenpiteet ja huomioi kaupungin taloudelliset reunaehdot ja joka huomioidaan valmisteltaessa Laitilan strategiaa 2027-2030 ja talousarviota vuodelle 2027.

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että se toteaa sivistysvaliokunnan antaman vastineen riittäväksi vastaukseksi aloitteeseen.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että asiantuntijana läsnä asian käsittelyn ajan oli sivistysjohtaja Susanne Laaksonen.

Kaupunginvaltuusto, 23.03.2026, § 16

Valmistelijat / lisätiedot:

-

Ehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että se toteaa sivistysvaliokunnan antaman vastineen riittäväksi vastaukseksi aloitteeseen.

Päätös

Asian käsittelyn aikana puheenvuoron käyttivät kaupunginhallituksen puheenjohtaja /valtuutettu Tanja Raisto-Elo ja valtuutettu Heikki Peltola.

Ehdotus hyväksyttiin.

Sivistysvaliokunta, 08.10.2026, § 91

Valmistelijat / lisätiedot:

Taija Jalonen, varhaiskasvatuspäällikkö, taija.jalonen@laitila.fi

Keskustan valtuustoryhmä on jättänyt 8.12.2025/ §107 valtuustoaloitteen laitilalaisten 3-5-vuotiaiden lasten maksuttoman varhaiskasvatuksen käyttöönottamisesta. Aloitteen johdosta on selvitetty maksuttoman varhaiskasvatuksen käyttöönoton vaikutuksia sekä vaihtoehtoa laajentaa maksuttomuus koskemaan kaikkia varhaiskasvatukseen osallistuvia lapsia.

Varhaiskasvatus on keskeinen osa lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen polkua. Laadukas varhaiskasvatus tukee lasten kielellisten, sosiaalisten ja tunnetaitojen kehittymistä sekä vahvistaa oppimisvalmiuksia ennen esiopetukseen ja perusopetukseen siirtymistä. Maksuttomuuden tavoitteena on turvata kaikille lapsille yhtäläiset mahdollisuudet osallistua varhaiskasvatukseen perheen tulotasosta riippumatta sekä tukea lapsiperheiden hyvinvointia, vanhempien työllistymistä ja työn sekä perhe-elämän yhteensovittamista.

Kuntaliiton vuonna 2026 tekemän selvityksen mukaan kokonaan maksutonta varhaiskasvatusta tarjotaan 34 kunnassa ja osittain maksutonta varhaiskasvatusta yhdeksässä kunnassa. Valtaosa maksuttoman varhaiskasvatuksen kunnista on alle 5 000 asukkaan kuntia.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen merkitys on valtakunnallisten asiakasmaksulain muutosten seurauksena vähentynyt viime vuosina. Tulorajojen korotusten myötä yhä useampi perhe kuuluu maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin. Laitilassa noin 70 prosenttia (elokuu 2026) varhaiskasvatuksessa olevista lapsista on jo tällä hetkellä maksuttomassa varhaiskasvatuksessa. Tämän vuoksi maksuttomuuden vaikutukset kohdistuisivat ensisijaisesti parempituloisiin perheisiin.

Maksuttoman varhaiskasvatuksen arvioidaan lisäävän osallistumisastetta erityisesti niiden lasten osalta, jotka eivät tällä hetkellä osallistu varhaiskasvatukseen taloudellisista tai muista syistä. Osallistumisasteen kasvu voi vahvistaa lasten kielellistä kehitystä, oppimisvalmiuksia ja osallisuutta sekä lisätä kunnan veto- ja pitovoimaa lapsiperheiden asuinkuntana.

Uudistukseen liittyy kuitenkin myös haasteita ja taloudellisia riskejä. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotot olivat vuonna 2025 noin 200 000 euroa, ja vuoden 2026 tuottojen arvioidaan jäävän noin 185 000 euroon asiakasmaksulain

muutoksen vuoksi. Maksuttomaan varhaiskasvatukseen siirtyminen poistaisi jäljellä olevat asiakasmaksutuotot kokonaan, mikäli maksutonta varhaiskasvatusta tarjotaan kaikille tai osittain n. 80 000€ vuodessa, mikäli maksuttomuus otetaan käyttöön vain 3-5-vuotiaille.

Lisäksi maksuttomuus saattaa lisätä palvelun käyttöä sekä kasvattaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta siinä määrin, että henkilöstötarve kasvaa. Palvelutarpeen mahdolliseen kasvuun on varauduttu henkilöstösuunnitelmassa ja talousarviokehysvalmistelussa vähintään kolmen kasvatusvastuullisen työntekijän lisäyksellä, joka on n 53 000€ sivukuluineen vuoden 2027 osalta, jolloin koko vuoden palkkamenot ovat n. 130 000€. Rekrytoinnit toteutetaan kuitenkin ainoastaan siinä tapauksessa, että lasten määrän tai palvelutarpeen kasvu tosiasiallisesti edellyttää uuden henkilöstön palkkaamista.

Laitilassa osallistumisasteen nousu on näkyvissä jo ilman maksuttoman varhaiskasvatuksen käyttöönottoa ja mahdollinen palvelutarpeen lisäys edellyttää lisätilojen järjestämistä vuoden 2027 aikana. Nykyisten päiväkotijärjestelmien ja perhepäivähoitopaikkojen kapasiteetti ei riitä vastaamaan arvioituun palvelutarpeeseen.

Maksu peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuksesta 1.6.-31.8. välisenä

Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista 10 § mukaan peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuksesta voidaan periä maksu. Laki toteaa: Jos lapsen huoltajat varaavat lapselle varhaiskasvatuspaikan lomansa ajaksi eivätkä peruuta sitä, voidaan peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuspaikasta periä puolet tämän lain mukaan määräytyvästä kuukausimaksusta. Vaikka perheen tulot olisivat niin pienet, ettei lapselle ole määrätty kuukausimaksua, voidaan tässä momentissa tarkoitettulla tavalla käyttämättä jätetystä varhaiskasvatuksesta kuitenkin periä puolet 7 §:n mukaisesta pienimmästä perittävästä maksusta.

Maksuttomuudesta huolimatta vanhempien tulee varata lapsen hoitoajat sähköisen järjestelmän kautta sovittujen tuntien mukaisesti. Vanhempien tulee myös ilmoittaa talvikauden lomat (syys-, joulukuun- ja hiihtoloma) sekä kesä-, heinä- ja elokuun loma-ajat henkilökunnan lomien järjestelyjen vuoksi. Varhaiskasvatuksen syys-, joulukuun- ja talviloman sekä kesäajan suunnittelu perustuu näihin huoltajien ilmoittamiin lomiin ja hoidon tarpeeseen. Varausten mukaan vahvistetaan henkilökunnan lomat, tilataan siivous- ja ruokapalvelut sekä päätetään, minkä verran resurssia tulee varata. Loma-ajoille tehdään varauksia enemmän kuin lapsia todellisuudessa on paikalla. Kaikista poissaoloista ei ilmoiteta yksiköihin. Tämä aiheuttaa sen, että loma-ajoille varataan liikaa ruoka-annoksia ja henkilöstöresurssia, josta aiheutuu kunnalle turhia kuluja.

Jos lapsen huoltajat ovat varanneet lapselle varhaiskasvatuspaikan lomien ajaksi, eivätkä käytä ja peruuta sitä, peritään puolet varhaiskasvatusmaksusta. Maksuttomassa varhaiskasvatuksessa maksuna voidaan periä puolet vähimmäismaksusta. Tällä hetkellä perumattomista ja käyttämättömistä hoitovaroista ei peritä maksua, mutta jatkossa niistä perittäisiin puolet varhaiskasvatusmaksusta.

Kokonaisuutena maksuttoman varhaiskasvatuksen käyttöönotto on investointi lasten hyvinvointiin, yhdenvertaisiin oppimismahdollisuuksiin sekä kaupungin

lapsiperhemyönteisyyteen ja elinvoimaan. Uudistus tukee kaupungin strategiaa veto- ja pitovoimatavoitteita vahvistamalla lapsiperheiden asemaa sekä lisäämällä kunnan houkuttelevuutta asuinpaikkana.

Lyhyellä aikavälillä maksuttomuus lisää kaupungin kustannuksia asiakasmaksutuottojen menetyksen sekä mahdollisesti kasvavan palvelutarpeen edellyttämien henkilöstölisäysten vuoksi. Tavoitteena on kuitenkin saavuttaa pitkän aikavälin myönteisiä vaikutuksia lasten kasvuun, oppimiseen ja hyvinvointiin sekä tukea perheiden arkea ja osallisuutta.

Maksuttomuutta ehdotetaan toteutettavaksi määräaikaisena, kolmen vuoden pituisena kokeiluna. Kokeilun vaikutuksia arvioidaan vuosittain muun muassa varhaiskasvatukseen osallistumisasteen, muuttoliikkeen, kustannuskehityksen, henkilöstövaikutusten sekä palvelutarpeen näkökulmista, minkä perusteella päätetään toiminnan mahdollisesta jatkamisesta tai vakiinnuttamisesta.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kattelus kaupunginjohtaja, Susanne Forsman sivistysjohtaja

Sivistysvaliokunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että maksuton varhaiskasvatus otetaan käyttöön määräaikaisena kolmen vuoden kokeiluna ajalle 1.8.2027-31.7.2033. Kokeilun tavoitteena on edistää lasten hyvinvointia ja yhdenvertaisia oppimismahdollisuuksia sekä vahvistaa kaupungin lapsiperheiden veto- ja pitovoimaa. Kokeilun vaikutuksia seurataan vuosittain muun muassa varhaiskasvatukseen osallistumisasteen, muuttoliikkeen, kustannusten ja palvelutarpeen näkökulmista, ja niiden perusteella arvioidaan toiminnan jatkamista kokeilujakson päättyessä.

Mikäli maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu hyväksytään, sivistystoimi valmistelee kokeilun toimeenpanoa varten erilliset maksuttomuutta koskevat ehdot ja käytännöt, jotka tuodaan toimivaltaisen viranomaisen hyväksyttäväksi ennen kokeilun käynnistämistä.

Tiedoksi

kaupunginhallitus, kaupunginvaltuusto

§ 92

Sivistysvaliokunnan vuoden 2027 talousarvio ja taloussuunnitelma 2028-2029

LAItno-2026-391

Valmistelijat / lisätiedot:

Marika Silvennoinen, talousjohtaja, marika.silvennoinen@laitila.fi

Liitteet

1 Talousarvio sivistysvaliokunta 2027

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 22.6.2026 hyväksynyt vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2028-2029 taloussuunnitelman kokonaiskehykset sekä hallintokuntien vuoden 2027 tehtäväkohtaiset kehykset.

Sivistysvaliokunnan ehdotus vuodelle 2027 toimintatuottojen määrärahasi on **1 244 637 euroa**. Toimintatuotot ovat **220 664 euroa annettua kehystä pienemmät**.

Tuotot annettuun kehykseen verraten tehtäväalueittain:

Tehtävä	Kehys 2027	Talousarvioehdotus 2027
26 Sivistystoimen hallinto	15 698	1 015
27 Varhaiskasvatus	267 864	246 564
28 Perusopetus	832 528	643 295
29 Lukio-opetus	9 474	11 097
32 Vapaa-aikapalvelut	339 737	342 666
Sivistysvaliokunta yhteensä	1 465 301	1 244 637
40 Vakka-Suomen kansalaisopisto	758 745	803 274
41 Vakka-Suomen musiikkiopisto	453 754	449 158

Vapaa-aikapalvelujen kehys sisältää aikaisempien tehtäväalueiden 35 Kirjastotoimi, 36 Kulttuuritoimi, 38 Nuorisotoimi ja 39 Liikuntatoimi yhteenlasketut kehykset. Vuoden 2027 talousarviossa nämä palvelut muodostavat yhden vapaa-aikapalvelujen tehtäväalueen.

Kehyksestä yli viisi prosenttia poikkeavat toimintatuotot perustellaan tehtäväalueittain suurimpien selittävien muutosten osalta seuraavasti:

1. Sivistystoimen hallinnon toimintatuottojen alitus on **14 684 euroa** suhteessa kehykseen. Euromääräinen poikkeama on pieni, mutta prosentuaalisesti suuri tehtäväalueen vähäisen tuottotason vuoksi.

2. Varhaiskasvatuksen toimintatuottojen alitus on **21 300 euroa** suhteessa kehykseen. Alitus johtuu pääasiassa Opetus- ja kulttuuriministeriön tasa-arvohankkeen päättymisestä toukokuussa 2027 ja valtionavustustuottojen tarkentumisesta kehysvalmistelun jälkeen.

3. Perusopetuksen toimintatuottojen alitus on **189 233 euroa** suhteessa kehykseen. Alitus johtuu pääasiassa hankerahoituksen vähentymisestä ja valtionavustustuottojen tarkentumisesta.
4. Lukio-opetuksen toimintatuotot ylittävät kehyksen **1 623 eurolla**. Poikkeama on prosentuaalisesti yli viisi prosenttia, mutta euromäärältään vähäinen.
5. Vakka-Suomen kansalaisopiston toimintatuotot ylittävät kehyksen **44 529 eurolla**. Poikkeama johtuu myynti- ja maksutuottojen talousarviovalmistelussa tarkentuneista arvioista.

Sivistysvaliokunnan ehdotus vuoden 2027 toimintakulujen määrärahaksi on **25 797 259 euroa**. Toimintakulut ovat **1 004 663 euroa annettua kehystä suuremmat**.

Toimintakulut annettuun kehykseen verraten tehtäväalueittain:

Tehtävä	Kehys 2027	Talousarvioehdotus 2027
26 Sivistystoimen hallinto	-270 719	-270 563
27 Varhaiskasvatus	-5 824 106	-6 163 283
28 Perusopetus	-14 034 796	-14 208 607
29 Lukio-opetus	-1 452 827	-1 445 436
32 Vapaa-aikapalvelut	-3 210 149	-3 709 370
Sivistysvaliokunta yhteensä	-24 792 596	-25 797 259
40 Vakka-Suomen kansalaisopisto	-1 506 717	-1 529 241
41 Vakka-Suomen musiikkiopisto	-1 264 720	-1 262 749

Vapaa-aikapalvelujen kulukehys sisältää aikaisempien kirjasto-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimen tehtäväalueiden yhteenlasketut toimintakulut.

Kehyksestä yli viisi prosenttia poikkeavat toimintakulut perustellaan tehtäväalueittain suurimpien selittävien muutosten osalta seuraavasti:

1. Varhaiskasvatuksen toimintakulujen ylitys on **339 177 euroa** suhteessa kehykseen. Ylitys johtuu pääasiassa varhaiskasvatuksen palvelutarpeen kasvusta, Verkanappuloiden entisten tilojen käyttöönotosta, vuokratulujen kasvusta sekä toiminnan laajentamisen edellyttämistä henkilöstöresurssien lisäyksistä. Kehysvalmistelussa oli huomioitu kolme uutta kasvatusvastuullista työntekijää, mutta talousarvioehdotuksessa henkilöstötarve on arvioitu tätä suuremmaksi.
2. Vapaa-aikapalvelujen toimintakulujen ylitys on **499 221 euroa** suhteessa vertailukelpoiseen kehykseen. Ylitys johtuu pääasiassa sisäisten vuokrien kasvusta (+493 005 euroa), sillä remontoitun urheilutalon kustannuksia ei oltu kehyksessä huomioitu uuden rakenteen mukaisesti. Vuoden 2027 alusta kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut muodostavat yhden tehtäväalueen. Uuteen organisaatioon liittyy johtamisen ja vastuiden uudelleenjärjestelyjä sekä uusia ja uudistettuja tehtäviä.

Liitteenä on sivistysvaliokunnan talousarvioehdotus vuodelle 2027.

Talousarvioehdotus sisältää toiminnan kuvaukset, toimintaympäristön muutokset, henkilöstön sekä investointiosan. Talousarvioehdotuksen investointiosassa esitetään Urheilutalon irtaimistoon 130 000 euroa, Kappelimäen koulun opetusteknologian päivittämiseen 12 000 euroa ja Moniaistinen musiikkiopisto -hankkeeseen 30 000 euroa.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kattelus kaupunginjohtaja, Susanne Forsman sivistysjohtaja

Sivistysvaliokunta hyväksyy osaltaan vuoden 2027 talousarvioehdotuksen sekä investointiehdotukset lähetettäväksi edelleen kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle päätöksentekoa varten.

Tiedoksi

kaupunginhallitus, kaupunginvaltuusto

Sivistysvaliokunta, § 87, 24.09.2026
Sivistysvaliokunta, § 93, 08.10.2026

§ 93

Oikaisuvaatimus sivistysjohtajan päätöksestä 17.8.2026 § 87 koskien liikunta- ja nuorisokoordinaattorin tehtävän täyttämistä

LAI Dno-2025-220

Sivistysvaliokunta, 24.09.2026, § 87

Valmistelijat / lisätiedot:

Susanne Forsman, sivistysjohtaja, susanne.forsman@laitila.fi

Hakija (jäljempänä "oikaisuvaatimuksen tekijä") on tehnyt 25.8.2026 oikaisuvaatimuksen Laitilan kaupungin sivistysvaliokunnalle Laitilan kaupungin sivistysjohtajan 17.8.2026 tekemästä viranhaltijapäätöksestä (§ 87, LAI Dno-2025-220), jolla on valittu liikunta- ja nuorisokoordinaattorin toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen tehtävään toimen haltija.

Kaupunginhallitus on 30.3.2026 (§ 77) hyväksynyt sivistystoimen vapaa-aikapalveluiden johtamisjärjestelmän organisaatiouudistuksen ja valtuuttanut sivistysjohtajan toimeenpanemaan organisaatiouudistuksen. Kaupunginhallitus on 27.4.2026 § 101 perustanut organisaatiouudistuksen toteuttamiseksi liikunta- ja nuorisokoordinaattorin toistaiseksi voimassa olevan tehtävän 1.9.2026 lukien sekä myöntänyt tehtävälle täyttöluvan.

Kuntalain (410/2015) 137 §:n 1 momentin mukaan oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä kunnan jäsen.

Kuntalain 134 §:n 1 momentin nojalla viranhaltijan alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua asianomaiselta toimielimeltä.

Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Sivistysjohtajan päätökseen haetaan oikaisua Laitilan sivistysvaliokunnalta. Oikaisuvaatimuksen tekijä on saanut päätöksen tiedoksi sähköpostitse 17.8.2026, ja oikaisuvaatimus on saapunut 25.8.2026. Oikaisuvaatimus on siten tehty määräajassa ja oikealle toimielimelle.

Asianosaisen kuuleminen

Hallintolain (434/2003, muutoksineen) 34 §:n mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Asianosaiselle eli tehtävään valitulle henkilölle on varattu tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Hän on antanut kirjallisen vastineen 18.9.2026. Vastine on tämän päätöksen liitteenä.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kattelus, kaupunginjohtaja

Liikunta- ja nuorisokoordinaattorin rekrytointi ja valintapäätös ovat perustuneet kaupunginhallituksen hyväksymään organisaatiouudistukseen ja tehtävän perustamista koskevaan päätökseen. Valintamenettely ja valintapäätös on toteutettu kaupunginhallituksen päätöksellä sivistysjohtajalle annetun organisaatiouudistuksen toimeenpanoa koskevan valtuutuksen sekä kaupungin hallintosäännön mukaisen toimivallan puitteissa.

Sivistysvaliokunta päättää hylätä oikaisuvaatimuksen liitteessä 1 esitetyin perustein.

Päätös

Valiokunta päätti yksimielisesti palauttaa asian valmisteluun saadakseen tarkempaa lisätietoa hakuprosessista sekä saatavilla olevasta materiaalista.

Sivistysvaliokunta, 08.10.2026, § 93

Valmistelijat / lisätiedot:

Susanne Forsman, sivistysjohtaja, susanne.forsman@laitila.fi

Lauri Kattelus, kaupunginjohtaja, lauri.kattelus@laitila.fi

Liitteet

1 Liite 1. Päätöksen perustelut

Salassa pidettävä, Julkisuuslaki (621/1999) 24 § 1 mom. k. 29

2 Liite 2. Ansiovertailu liikunta- ja nuorisokoordinaattori

Salassa pidettävä, Julkisuuslaki (621/1999) 24 § 1 mom. k.29

3 Liite 3. Oikaisuvaatimus liikunta- ja nuorisokoordinaattorin valintapäätöksestä

Salassa pidettävä, Julkisuuslaki (621/1999) 24 § 1 mom. k. 29

4 Liite 4. Tehtävään valitun henkilön vastine 18.9.2026

Salassa pidettävä, Julkisuuslaki (621/1999) 24 § 1 mom. k. 29

Hakija (jäljempänä "oikaisuvaatimuksen tekijä") on tehnyt 25.8.2026 oikaisuvaatimuksen Laitilan kaupungin sivistysvaliokunnalle Laitilan kaupungin sivistysjohtajan 17.8.2026 tekemästä viranhaltijapäätöksestä (§ 87, LAIDno-2025-220), jolla on valittu liikunta- ja nuorisokoordinaattorin toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen tehtävään toimen haltija.

Kaupunginhallitus on 30.3.2026 (§ 77) hyväksynyt sivistystoimen vapaa-aikapalveluiden johtamisjärjestelmän organisaatiouudistuksen ja valtuuttanut sivistysjohtajan toimeenpanemaan organisaatiouudistuksen. Kaupunginhallitus on 27.4.2026 § 101 perustanut organisaatiouudistuksen toteuttamiseksi liikunta- ja nuorisokoordinaattorin toistaiseksi voimassa olevan tehtävän 1.9.2026 lukien sekä myöntänyt tehtävälle täyttöluvan.

Kuntalain (410/2015) 137 §:n 1 momentin mukaan oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä kunnan jäsen.

Kuntalain 134 §:n 1 momentin nojalla viranhaltijan alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua asianomaiselta toimielimeltä.

Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Sivistysjohtajan päätökseen haetaan oikaisua Laitilan sivistysvaliokunnalta.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on saanut päätöksen tiedoksi sähköpostitse 17.8.2026, ja oikaisuvaatimus on saapunut 25.8.2026. Oikaisuvaatimus on siten tehty määräajassa ja oikealle toimielimelle.

Asianosaisen kuuleminen

Hallintolain (434/2003, muutoksineen) 34 §:n mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Asianosaiselle eli tehtävään valitulle henkilölle on varattu tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Hän on antanut kirjallisen vastineen 18.9.2026. Vastine on tämän päätöksen liitteenä.

Oheismateriaalina hakijayhteenveto.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kattelus kaupunginjohtaja, Susanne Forsman sivistysjohtaja

Liikunta- ja nuorisokoordinaattorin rekrytointi ja valintapäätös ovat perustuneet kaupunginhallituksen hyväksymään organisaatiouudistukseen ja tehtävän perustamista koskevaan päätökseen. Valintamenettely ja valintapäätös on toteutettu kaupunginhallituksen päätöksellä sivistysjohtajalle annetun organisaatiouudistuksen toimeenpanoa koskevan valtuutuksen sekä kaupungin hallintosäännön mukaisen toimivallan puitteissa.

Sivistysvaliokunta päättää hylätä oikaisuvaatimuksen liitteessä 1 esitetyin perustein.

Tiedoksi

oikaisuvaatimuksen tekijä, tehtävään valittu